

КАРТОШКАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРАЛАРИ БЕЛГИЛАНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев картошкачилкни ривожлантиришга қаратилган режа ва таклифлар тақдимоти билан танишиди.

Бугунги кунда мамлакатимизда картошкага бўлган талаб кариб 4 миллион тоннани ташкил этади. Шунинг 80 фоиздан зиёди юртимизда етиширилб, колган қисми импорт хисобидан тўлдирилган.

Сабаби — соҳада бир қанча муммалар бор. Масалан, бугунги кунда 253 минг гектарда картошка экилаётган бўлса, уртача хосилдорлик 163 центнерни ташкил этмоқда. Чет эллардаги қаранганд бу жуда паст кўрсаткич.

Яна бир катта муммало урочилиги билан болглик. Ахоли ва дехончилик хўжаликлари элита ва R1 уруғлик ўрнига импорт килинган ёки маҳаллий сифатизиз картошка эмкодга. Юкори хосиллики уруғлик картошка етишириш учун экин ерлари ва иссиқоналар, уларни сакташ учун омборхоналар етарили эмас. Хосилдорликнинг камайишга сабаб бўлуви вирус ва бактериялар касалликларни текширадиган лабораториялар йўк.

Инглишда ушбу долзарб масалаларни ҳад этиш, картошкачилкни унинг ургучилигини ривожлантириш бўйича тақлифлар мухокама қилинди.

Бугунги кунда миллий генофондда 250 хил картошка нави мавқуд бўлиб, 4 та корхона ва илмий-тадқикот институтлари томонидан 27 та навид миллий ургуяратиш бўйича ишлар бошланган.

Улардан бири Самарқанддаги Ўзбекистон — Корея кўшма корхонасидир. Унинг имкониятларини кенгайтириш максадида биринчи босқичда Булунгур, Тойлоқ ва Самарқанд туманларидан 500 гектар, иккинчи босқичда Тошкент вилоятининг

ЎЗА

НУҚТАИ НАЗАР

ИҚТИСОДИЁТ РИВОЖИДА ЭРКИНЛИК ЯНАДА КЕНГАЯДИ

Тадбиркорларни ҳар томонлама кўллаб-куватлаш, улар фаолиятига тўсқинлик қилиши мумкин бўлган тўсиқтарни олиб ташлаш давлатимизнинг доимий яътибирида турган муҳим вазифалардан бўлиб келмоқда. Чунки айнан тадбиркорлар ўзини ўзи банд қилиш, янги иш ўринларини яратиш, аҳолини иш билан таъминлаш орқали мамлакатимиз иқтисодига тараққиётга улкан ҳисса қўшади.

Давоми 4-бетда

КОНУНЧИЛИКДА ЯНГИЛИК

“САБР ҚИЛ” ДЕМАЙМИЗ, ЁРДАМ БЕРАМИЗ

**жамиятимизда инсонни,
айниқса, аёлни қадрлаш янада юксак
даражага кўтарилади**

Барча давлатлар миллий конунчилигида инсон ҳуқуқ ва эркиниларини таъминлаш, хусусан, шахснинг ҳаёти, соғлиги, шаъни ва қадр-кимматини тури жинойи тажовузлардан химоз қилишга ахамият берилган. Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясида “инсоният оиласининг ҳамма аъзоларига хос қадр-кимmat ва уларнинг тенг, ажralmas ҳуқуқларини тан олиш эркинлик, адоловат ва ялпи тинчлик асоси экани” ётириф этилади. Зўравонликдан эркаклар ҳам жабрланиши мумкин, лекин хотин-қизларнинг зўравонлиқдан жабрланиши ёхимоли юқорилиги, зўравонлик турлари, оғирлик даражаси ва келиб чиқадиган оқибатлар кескин фарқланшиши инобатга олган ҳолда, сўнгги ислоҳотлар айнан унарни ҳимоя қилишга қаратилган.

Давоми 5-бетда

ИСЛОҲОТЛАР АМАЛДА

МАҲАЛЛА МУАММОЛАРИ ҲАМКОРЛИКДА ҲАЛ ЭТИЛАДИ ҲОКИМ ЁРДАМЧИЛАРИ БУНИНГ АСОСИЙ ТАШАББУСКОРЛАРИДИР

Йиллар бўйи маҳаллада йиғилиб колган муаммоларни ҳал этиш, ахоли турмуш фаронлигини таъминлаш учун бир тизим яратиш заруратини даврнинг ўзи талааб қиласарди. Маҳаллаларда ҳоқим ёрдамчиси лавозими жорий этилиши ана шу масалаларга ечим топишда айни муддоа бўлди. Бинобарин, янги лавозим эгалари одамлар орасида бўлиб, уларнинг дарду ташвишларини тинглаб, кўриб, билиб, маҳалла шарт-шароитини таҳлил қилиб, зарур ёрдамни беришга масъул бўлдилар.

Барно Маннопованинг икки фарзанди бор. Катта қизи шифокорлар масъулнятилизиги сабаб болалигига ногирон бўлиб копди. Бу аёлга жуда катта зарба бўлди. Лекин иродаси бу килмади. Она барбари она-да, фарзандининг соғайб кетиши учун сув келса симиришга, тош келса кемиришга тайёр эди. Қайси шифокорга бормасин, фарзандининг касаллик тарихини вараклаб, уни текширувдан ўтказгач,

“иложи йўқ”, дегандек афсусланиб бош силкірди. Аммо Барно ҳеч қачон умидини узмади, боласини оқ ювди, оқ таради, бир куни тенгшодлари сафига қўшилишига ишонч билан яшади. Афсус, унинг кўргиликлари шу билан тутмагади, ҳаёт унга яна бир зарбарни тайёрлаб кўйган экан, турмуш ўртуғи бевақт вафот этиди.

Давоми 4-бетда

Мамлакатимиз тараққиётини янги поғонага олиб чиқиш учун бошқарув ҳам, қонунчилик ҳам, жамиятимиз ҳам ўзгариши керак. Агар шундай қиммасак, муаммоларни кўриб, кўрмасликка олсан, замондан орқада қоламиз. Халқимиз, ёш авлодимиз биздан рози бўлмайди.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

ЯНГИ ТАҲРИРДАГИ КОНСТИТУЦИЯ

унда бугунги ва эртанги фарони ҳаётимиз шукухи бор

БУЮК ЎЗБЕК ЙУЛИ

Агар эътибор берсак, кейинги йилларда инсоний тафаккурнида, ўй-фирқаларида, дунёкарашида сезиларни ўзгаришларни кузатиш мумкин. Бу, эҳтимол, ёш авлод учун сезилмас, лекин биз тенгилар менинг фикримга қўшилишига шубҳа йўқ. Чунки XXI аср тириклик останасидан ҳатлар экан, ҳаётимизга катта ҳархлар билан “ДУНЕ ЎЗГАРМОҚДА”, деган чақириқни ёзиб кирди. Бу — одам авлодларининг ўз кўли ва тафakkur ҳосиласи билан рўй берәётган буюк эврилиш ходисаси эди, аслида.

Давоми 3-бетда

ХОРИЖДАГИ РЕФЕРЕНДУМ УЧАСТКАЛАРИДА ҲАМ МУДДАТИДАН ОЛДИН ОВОЗ БЕРИШ БОШЛАНДИ

19 апрель куни мамлакатимизнинг чет давлатлардаги дипломатик ваколатхоналари ҳузурда ташкил этилган референдум участкаларида Ўзбекистон Республикаси Конституциявий конуни бўйича референдумда муддатидан олдин овоз бериш жарабёни бошланди.

Референдумда фуқароларимиз очик-ошкора, қонунчилик талабларига мувофиқ овоз бериш жарабёни мунисиб иштирок этмоқда. Ватандошларимиз янги таҳрирдаги Конституция билан танишиб, овоз берәётir.

Энг яқин референдум участкаси ҳақидаги маълумотни “Дунё” АА томонидан ишлаб чиқилган ва 12,5 мингдан ортиқ киши фойдаланган участка сайлов комиссиялари манзилларининг электрон харитасидан олиш мумкин.

Референдум участкалари Ўзбекистон Конституциясининг янги таҳрири, референдумга оид қонун хужжатлари берилдилар.

Давоми 2-бетда

О'ЗВЕКИСТОН RESPUBLIKASI REFERENDUMI 2023

30 АПРЕЛЬ – ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ РЕФЕРЕНДУМИ КУНИ

ХОРИЖДАГИ РЕФЕРЕНДУМ УЧАСТКАЛАРИДА ҲАМ МУДДАТИДАН ОЛДИН ОВОЗ БЕРИШ БОШЛАНДИ

БУГУННИНГ ГАПИ

ТАКОМИЛЛАШАЁТГАН ИНСТИТУЛЛАР жамият тараққиётини жадаллаштиради

Шу кунларда халқимиз миллий тараққиётимиз асоси бўладиган янги таҳрирдаги Конституциямизни референдум орқали қабул қилиш арафасида турибди. Конституция лойиҳаси элизим тинч-осоишига яшаши, эзгу ниятлари рўёбда чиқиши кафолатларини ўз ичига қамраб олган мухим дастурламалар ҳужжатидир. Унинг ҳаётлигига эса кўп жихатдан бугун ҳаётимизда кенг таркалган институтлар ҳамда институционал-хуқуқий норма ва қоидалар ишлашига боғлик.

Ўзбекистонда тарихан киска даврда жамият ва давлат ривожланишини тартибга солувчи институтлар ва шунга мос институционал мухит ҳаётимизди. Уларнинг асосини халқимиз турмуш тарзини, урф-одатларини, диний эътиқодларини хисобга олувчи Конституциямиз, конунлар, норматив-хуқуқий ҳужжатлар ташкил қиласди. Бу жамиятда давлат ва бизнесни бошкаришга, муслимлик, ишлаб чиқариш ва тасмисим муносабатларидаги бордук истиқоме чўкурлашувига, табиий ва меҳнат ресурсларидаги самаралар фойдаланишига кучни таъсир кўрсатмоқда. Шу билан бирга, ислохотларнинг ҳозирги босқичида янги Ўзбекистоннинг тараққиётини таъминлови институтлар ва уларнинг нормаларини ривожлантириш йўналишида ҳал этилиши позим бўлган устувор вазифалар ҳам мавжуд.

Институтлар ҳаётнинг янги йўлларини очиб беради

Институтлар ва институционал мухит давлат ва жамият ҳаётидаги асосий ўрин тутиди. Шу боис, тараққиётта интилаётган ҳар бир давлат ва жамият институтлар фаoliyatiни ривожлантиришга aloҳida ҳаётни қаратади. Бизда ҳам борадаги вазифалар ижросига устувор аҳамият берилимоқда. Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида институционал нормалар ҳамда механизмларни такомиллаштириш ва янги институтларни жорий қилишининг устувор йўналишлари белгилаб берилди.

Сўнгги йиллардаги ислоҳотлар натижасида янги Ўзбекистонни барпо этиши ва ривожлантиришнинг зарур сиёсий-хуқуқий, ижтимоий-иктисодий ва илмий-маданий асослари яраттиди. Улар ҳозирги даврда иктиносидаги баркарор ривожланшига ижори таъсир кўрсатмоқда. Статистик мәълумотларга кўра, Ўзбекистон ахолиси 2023 йилда 2000 йилдагига соништаганда 11,5 миллион кишига кўпайди. Мамлакатда ЯИМ ишлаб чиқарish ҳажми эса шу даврда кўрий 270 баробар, аҳоли жон бошига тўғри кепадиган ЯИМ эса 190 карра ортиди. Хорижда ва мамлакатимизда олиб борилган тадиковларга кўра, Ўзбекистон ахолиси 2023 йилда 10 йил муддатга

ционал ўзаришларнинг иктисодий ўсишга таъсирини баҳолаш, баркарор иктисодий тараққиётни рабbatлantiruvchi нормаларни такомиллаштириш ва Тараққиёт стратегиясида иктисодийнинг ривожланиш нутқаларини топиш ва модернизациялашни кенгайтириш учун имконият яратади. Шу нутқай назардан, янги таҳрирдаги Конституция маъкуд институционал норма ва механизмларни ўзаро боғлиқига, улар ўтасида юзага келган номутаносибликлар, узилишларни аниқлаш, янги ёки таркиби жихатдан такомиллашган институтлар, институционал қоидга ва механизмларни амалга киритиши таъминлади.

Янги институт ёки институционал нормалар, қоидаларни тезда амалга киритиш бирдан юз бермайди. Айрим институтлар канчалик жозибали бўлмасин, уларни амалайтиш киритиш ҳамиса ҳам максадга ривожланшига тўсик бўлиб, мавжуд институционал мутаносибликлини бузилиш мумкин. Шу нутқай назардан, ислоҳотларни босқич-маъбусич амалга ошириш тамоилига эътибор килган холда ўзини оқлаган самақетларни иктифуви институтлар, норма ва механизмларни ривожлантириш стратегик максадларига мувофиқ такомиллаштирилган, тараққиёт стратегиясини амалга оширишини беглилаб берувчи янги институтлар ва нормаларни яраттиган ва улар янги таҳрирдаги Конституцияда акс этмоқда.

Институционал мухит жозибадорлигини ошириш йўллари

Янги таҳрирдаги Конституциядан 155 та модда ҳамда 434 та норма ўрини олганни, ушбу ҳужжат доирасида бир-бира гунашни жозибали институционал мухит шаклланганни Конституция ишламига ижоб бахо бериси мумкинligini кўrsatadi.

Хулоша килиб айтганда, янги таҳрирдаги Конституцияни Ҳаракатлар стратегиясида Тараққиёт стратегиясига ўтишда янги институтлар пайдо бўлиши ва ривожланшини ҳар томонлама рабbatlantiruvchi, иктисодиёт тармолари нуфузини ошириш, ижтимоий соҳани, аҳолини кўллаб-куватлашни фаoliyatiши ҳамда ҳимоя килишининг институционал-хуқуқий нормалари ҳаётта кенг кириб келишини таъминлади.

**Бозорбой БЕРКИНОВ,
Тошкент давлат иктисодиёт университети профессори,
Институционал ва иктисодий тадқиқотлар маркази
директори, иктисодиёт фанлари доктори**

Бошланиши 1-бетда

Тошкент вақти билан эрталаб соат 5:00 да Жанубий Кореяning Чонжу, Коже, Пучон шаҳарларида ташкил этилган муддатидан олдин референдум ўтказилиш жойлашди овоз бериш бошланди.

Куонарлариси, референдумда иштирок этабтаган фуқароларимизнинг асариятни ёшлар ташкил этиди ва улар орасида илк марта овоз берадётганларни таъминлашди.

— Бугун биринчи марта референдумда иштирок этишим, — деди Жанубий Кореяning Вусок универсiteti таълимни таъсир килиб олди.

Мамлакатимизнинг Куала-Лумпур шаҳридан элчичнонаси ҳузурида ташкил этилган 25-референдум участкасида Малайзияда истиқомат килаётган ватандошларимиз фаол иштирок этмоқда.

Хўжанд ва Истаравшан шаҳарларида Тошкент вақти билан соат 9:00 да муддатидан олдин овоз бериш жараёнига руҳсат берилди. Унда Тожикистоннинг Сўѓд вилоятида булиб турган Ўзбекистон фуқаролари катнашди.

Тошкент вақти билан соат 13:00 да Ўзбекистоннинг Лондондаги элчичнонаси ҳузурида ташкил этилган 9-референдум участкаси очиљди. Ватандошлар улар ўтказилган сұхбатди улар яратилган қулаликдан хурсандиларни айтиб, миннатдорлик билдири. Бундай мухим сиёсий тадбирлар ўзбек халқини бирлаштириши ва референдумда берилган ҳар бир овоз Ватанимизравнага ҳисса кўшишини таъкидлadi.

Дубай шаҳрида вактичалик мехнат фаoliyatiни олиб бораётган Ўзбекистон фуқаролари ҳам муддатидан олдин овоз беришда референдум конунчилиги талабларига мувофиқ ўз танловларини амалга оширияти.

Муддатидан олдин овоз бериш пунктлари охири бўлиб АҚШдаги ўзбекистонлар ташриф бўюради.

Бундан ташкири, хориждаги барча участкаларда референдумга таъёргарлик кўриш, шунингдек, Ўзбекистон фуқаролари учун муддатидан олдин овоз бериси ташкил этиши бўйича комиссияларнинг мажлислари ўтказилмоқда.

Бир кун аввал Ўзбекистон элчisi Виталий Фен Жанубий Кореяда ташкил этилган иккита референдум участкаси ватандошларни билдириш учун тўлиқ таъёрглигини маълум килди.

Ўзбекистоннинг чет давлатлардаги дипломатик ваколатхоналари хориждаги элчичнонаси ҳузурида ташкил этилган 25-референдум участкасида Малайзияда истиқомат килаётган ватандошларимиз фаол иштирок этмоқда.

Хўжанд ва Истаравшан шаҳарларида Тошкент вақти билан соат 9:00 да муддатидан олдин овоз бериш жараёнига руҳсат берилди. Унда Тожикистоннинг Сўѓд вилоятида булиб турган Ўзбекистон фуқаролари катнашди.

“Дунё” АА

ЁШЛАР – КЕЛАЖАГИМИЗ

Равшан ЖҮРАЕВ,
ЎЗМУ тарих факультети
декани ўрнинбосари,
тарих фанлари бўйича
фалсафа доктори (PhD)

Бунга тарихдан мисоллар жуда кўп. Бинобарин, энг буюк кашфиёт ва ихтиёлар тараққиётдаги ахамиятни таъсирлаб оширилган. Инсият тафаккурига бекиши таъсир кўрсатган шох асарларнинг “онаси” хам этиёждир. Тарихий бурилишлар даврида буюк шахслар майдонларидан кўяётган она Ватанимиз,

ТАРИХИЙ БУРИЛИШЛАР ДАВРИДА буюк шахслар майдонга келади

Одамлар ҳаёти ва турмуш тарзини ўзгартирни юборадиган мухим воқеа-ҳодисалар шунчаки содир бўлмайди. Бунинг учун, аввалимбор, ижтимоий вазият пишиб етилиши, шароит юзага келиши зарур.

Учинчи Ренессанс пойдеворини яратишга бел боярган халқимиз ҳам бугун ана шундай тарихий даврони бошидан кечирмоқда.

Сунгги йилларда юртимизда кечётган кечи кўлламиши ислоҳотлардан кўзланган маъқсад ҳам фақатгина халқимиз фаровонлигини таъминлаш эмас, балки келажаки мустахкам пойдевор кўйиш ҳамдир. Бу борада асосий эътибор, албатта, ён авлоднинг таълим-тарбиясига, ўз имконияти ва иктидорини тўла-тўқис намоён этишига қаратилган.

Шу йилнинг 11 йилини Президентимиз расиригига ёшлар сиёсати соҳасидаги ишлар натижадорлигини ошириш чора-тадбирларни юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида ана шу мазмаларни таъсирлаб ошироған максад ва вазифалардан бирни сиёфатида таҳлил килинди.

Сунгги олии йилда Ўзбекистон таълим соҳасидаги мисли кўриммаган ўзгаришлар юз берди. Ҳусусан, узлуксиз таълимнинг дастлабки бўлмиш мактабача таълим тизимида ислоҳотлар натижада болаларимизни бочагча қамраб олиши даражаси 27 фойзидан 70 фойза ошиди.

Умумтаълим мактабларининг маддий-техник базасини мустаҳкамлаш, янги мактаблар бунёд этиши, замонавий

етилган кўплаб касб-хунар таълими мусассаларда минглаб ёшларимиз энг замонавий технологияни сифатида яратади.

“Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили” деб номланган жорий йилда мактаб таълимимини янада ривожлантириш энг устувор вазифа саналади.

Олий таълим — ҳар бир мамлакатнинг тараққиёт дарражасини курсатувчи мухим омиллардан. Шу маънода, сунгги йиллarda Ўзбекистонда олий таълимни таъминлашни кимасаласига бутунлай ўзгача ёндашилмоқда. Бунинг натижасида ёшларининг олий таълим олиши

имконияти кенгайиб, улар учун барча шарт-шароит яратиб берилмоқда.

Бундан 6-7 йил илгари Ўзбекистонда олий таълим мусассаларни сони 100 тага ҳам етмас, бу милионлаб йигит-қизларнинг университети ёки институтда ўчиш имкониятини сунъий равишда чеклар эди. Бугунги кунда олий таълим мусассаларни сони 200 дан ошиб кетди. Натижада уларга қарор даражаси сунъий таълимни таъминлаштиришни яратади.

Илгари абитуриентлар фракт битта OTMга хуҗалаш топшириши мумкин эди, холос. Энди-чи? Бир вақтнинг ўзида ёшларимиз бир неча йўналишига хуҷатати килишига эришиш ҳамда она Ватанимизнинг бой тарихини турил инновацион услуги ва воситалар ердамида кенг жамоатлика итказишидан иборат.

“Иктидор” клуби табалабарнинг буш вактини мазмунли ўтказишни таъминлаш баробарларда, уларни бир эзги максад олиши ва имтиҳон топшириши имконига эга.

Клуб аъзоларининг хуқуқий саводхонлигини ошириш, сиёсий билимни боилиши, қонун ижодкорлиги жараёни билан якнидан ташнишиш максадидан давра сұхбатларда таъбирилди.

Бирор ёшлар сиёсати бўйича ислоҳотлар фракт шуларданнинг ишорасида таъби

Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф нафақат юртимизда, балки бутун ислом оламида тан олинган олим эди. Ҳаётини муқаддас динимиз арконларини ўрганишга ва тарғиб этишига, халқимиз, ёшларимизни диний маърифат руҳида тарбиялашга бағишилади.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

ХОТИРА УЙГОНСА ГЎЗАЛ

ҲАР БИР ИШДА САМИМИЯТ БЎЛСАГИНА УНИНГ АСЛ БАҲОСИНИ АНГЛАЙМИЗ

2019 йил 10 май. Чилонзор туманинг Сўгали ота зиёратоҳи ёнида шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф курилишини бошлаттан масжид узоқ йиллардан бўён қаровиз сола қолиб келар эди. Давлатимиз раҳбари Тошкент шахридаги бунёдкорлик ишлари билан танишви жараёнида мазкур масжид курилиши майдонига ташриф буюрди. Президент ташаббуси билан масжидга шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф номи берилди.

Хайрулла ҲАМИДОВ,
журналист

Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф ҳазратларининг муборак номи яна диллардан тилларга кўчди. Қани энди шундай иззат-икром барҳаёт чоғида бўлганида эди...

— Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф нафақат юртимизда, балки бутун ислом оламида тан олинган олим эди. — деди ўшанда Шавкат Мирзиёев. — Ҳаётини муқаддас динимиз арконларини ўрганишга ва тарғиб этишига, халқимиз, ёшларимизни диний маърифат руҳида тарбиялашга бағишилади. Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф 1989 йилда жуда қийин ва мурракаб даврда Ўта Осиё ва Қозогистон мусулмонларни диний идораси раиси, мифтий бўлди. Бу давр исломий имлар, диний қадрият ва аънаналар қайта тикланган давр сифатида тархимизда алоҳиди ўрин тутади. Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф ўзининг илми, сўзи ва ибратли амаллари билан она Ватанга, динимиз равнанига чин дилдан ҳалол ҳизмат килиш бўйича катта бир мактаб яратиб кетди, десак, тўғри бўлади. Уларнинг ишлари ва халқимизга етказиш — барчамизнинг бурчимиизdir.

Улкан арбоб

У киши ислом оламида маълум ва машҳур бўлган "Мұхтасари Вико", "Киғоя", "Мазҳаблар — бирлик рамзи", "Мазҳабсизлик — ислом шаритига таҳдид соловчи энг хатарли бидар" каби китобларни ўзбек тилида шарҳлаб, ўша мурракаб йилларда кўпдан-кўп беҳуда ихтилофларни олдини олишга катта хисса кўшган.

Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф 1980 йилда ўқишин тамомлаб, Ливийдан Узбекистонга қайтиб, келгач, Имом Бухорий номидаги Тошкент Ислом

"Янги Ўзбекистон" ва "Правда Востока" газеталари таҳририяти" ДУК

МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош мухаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

академияси аъзоси эди. Мисринг "Ниллаври" олтин нишонига сазовор бўлган. Замонавий Ўзбекистон тарихида исломий имлар бўйича хеч ким ба даражада юқсанек маъвқета кўтарилимаган.

Ушбу жоме масжидга шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуфнинг ўғли,

қадрлар, яхшиликлари яраша уларга муруват кўрсатади. Бирор инсонга ёмонликни раво кўрмасди. Оилапарвар, болажон, ватанпарвар, халқпарвар, олийхоноб инсон эди. У киши покизаликни, тартиб-интизомни, гўзалликни яхши куради.

Ҳеч кимга нисбатан адват қилас, ҳеч ким билан душманлашмас эди. Ўзига нисбатан кирилнган хатокорликлари ҳам кечириб юборади. Доим буюк ишларнинг пайда бўларди. Майдакашликни ёқтирасди, гийбат-игвога мутлако карши эди. Ҳайрли ишларни, ҳар қанча саломкли бўлмасин, буюк санамас, барчасини ёғиз Алоҳадан куради. Ўзгаларнинг хайрли ишларни жуда ҳам олишилар, уларнинг муваффақиятларидан беҳад ёзиттаниман: "Бунақа отадан шайх туғилиши табии!"

Ҳар бир сўзи, ҳар бир иши илим асосида бўларди. Қуръону суннатга имкон қадар тўла амал қиласди. Мазҳабга доим риоя этарди. Исломга, илмга хиёнатни ҳеч қачон ёқламасди. Нимани ёзган, нимани айтган бўлса, аввало, ўзи унга амал қиласди. Дунё матохини умуман ёзитборга олмасди. Дину эл ташвишидан бошқа фами бўлмасди.

бошлаган хайрли ишларининг давомчиси, бир неча исломий ташкилотлар аъзоси ва мўмин-мусулмонларга жуда катта ҳизмат килаётган "Хилол нашр" мажмусаси раҳбари Исломий Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф имом-хатиб этиб тайинланди.

Масжидга ташрифи давомида Президентимиз шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф ҳақидаги хотиралари билан ўзбек тилида олишиларни ўзинида:

— Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф ҳазратларни жуда ҳурмат килардик, кўп учрашиб юрардим. Ҳазрат жуда кўп ўқиган инсон эди. Мен у киши билан кўп бора мулокотда бўлганман. "Китоб ўқимаган одамнинг руҳияти ҳам, келажак ҳам, умиди ҳам йўқ", деди. Араб тилини жуда мукаммал билар эди. Албатт, Имом Бухорий, Мотурид, Термизий ҳақида гапирамис. Лекин мустакил Ўзбекистонга ҳам шундай одам жуда керак бўлган.

Маънавий сифатлари

Шайх Муҳаммад Содикнинг ташкилари кишиларни сурати ҳандарига турлича улашади. Бунга ўтиши даҳолари — Навоий ҳамда Бухорийга ўшҳаган "кўн ва хўб" ёзганлар мисол. Юртимиз алломалари ичидаги Содик Муҳаммад Юсуф ҳазратларни ҳам шулар каторидан ўрин олган. Ахир, бунча асарни ёзиш учун бир инсон умри етадими? Математик хиёблаганимизда ҳам чиқмаса керак.

Шайх Муҳаммад Содикнинг имлага мухаббати чексиз бўлиб, унинг учун энг қадрли ва қимматли нарса вакт эди. Талабалик давридан бошлап ўзи учун кунтариби кунданлик вазифаларни тайинлаб олган ва бу низом "темир конун" саналади. У бунга катни амал қиласди. Бирор онни беҳудага сарф килмасди. Шунингдек, ҳар нағасда қалбан зикр ва мураккабда турарди.

Барака

Шайх ҳазратлари жуда кўп китоблар, диний асарлар ёзди. Бир кун ҳузурларнида сўрагандим: "Қандай улуграсиз шунча нарса ўтиши, бис ўшишга улугримиз-ку?" Э ҳаммага вакт баракаси турлича бериладими?"

Жавоб титратиб юборган: "Олти ўшимдан бошлап отам менга устоzlик киrlанлар ва ўшандан бери ҳеч қачон бомдодан кейин улугаманн!"

Барака. Ҳа. Алпоҳ ўзи яратган вакт неъматини бандаларига турлича улашади. Бунга ўтиши даҳолари — Навоий ҳамда Бухорийга ўшҳаган "кўн ва хўб" ёзганлар мисол. Юртимиз алломалари ичидаги Содик Муҳаммад Юсуф ҳазратларни ҳам шулар каторидан ўрин олган. Ахир, бунча асарни ёзиш учун бир инсон умри етадими? Математик хиёблаганимизда ҳам чиқмаса керак.

Роса ўйланганман. Чиндан ҳам асосий сифат нима? Илмга рағбат, сабр, иймоқ, жиддийлик, фаросат ва талай жавоблар янганди. Мен буни ҳам бир улуг тасаввuf утамосининг дуосидан топганиман:

— Мол оғизни нега латта билан ёпил олганисиз, отахон?

— Йўлда бирорининг ҳовлиси ёнидан ўтмас. Майса-ўтуни еб кўймасин дейман.

Азҳар олимлари жавобдан бундай хуносаси:

— Кетдик, олим йигитни кўришимиз шарт эмас. Бу отадан тутлиши табий...

Шайх ҳазратлари оиласи ҳам шунга ўхшаш. Отасининг тинмасдан олимлар хизматида "Дуо килинг, фарзандим олим бўлсин!" деб дуолар сўраганини хамма айтади. Уша дуолар ҳаққи рост икобат бўлади.

Шайхнинг асосий сифати

Роса ўйланганман. Чиндан ҳам асосий сифат нима? Илмга рағбат, сабр, иймоқ, жиддийлик, фаросат ва талай жавоблар янганди. Мен буни ҳам бир улуг тасаввuf утамосининг дуосидан топганиман:

— Мол зот ўз дуоларини ўқир экан, охирiga сабрим чидаши кийин бўлган.

Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-й.

Шайх ўзи ким?

Бу саволга кўп шогирдлари жавоб беришган. Тақсириминг хизматлари бекёспилгини кўриб, турли таърифларни ёзитиб, ҳа, бунақа инсонлар битта таъриф көлилга тушмайди, дегандими. Мен шайхнинг бу қадар оламшумул ютукларининг асл илдизин топлишга уриниб, ўзимча топганиман: падари бузурковор ва мұхтарама волидаси! Шайхнинг Андижондаги ўйига борган ва отасини ҳам зиёрат килгандарнинг аксаридан бир гап ёзиттаниман: "Бунақа отадан шайх туғилиши табии!"

Үтмишдаги уламои замон тарихини ўқиганим ёдимга тушади. 18 ёшида шайхга айланган аллома номи Шарқ узрақаноти қоқади. Азҳар университети раҳбарлари унинг ўйини топиб келишиади. Фақат номи таникли олим ўйида бўлмайди. Ичкаридан аёллар ота-бала ҳали уйга

Дуо мазмуни куйидагича: "Аллоҳ, бизга Одамнинг тавбасини, Нуҳнинг иродасини, Довуднинг овозини, Айобнинг сабини, Иброҳимнинг тафаккуни, Мусонинг тафаккури, Ийсунинг тавозесини..." деб давом этувчи дуо. Бу рўйхат чўзилиб борар экан, сифатлар эгаларига улашилар экан, охирда Муҳаммад алайхисаломга қай сифат айтилар экан, деб турганимда, охирги уммат пайтамбира га нафасати келиб келди ва "...Муҳаммад алайхисаломнинг самимиятларини бер!" деб тутади дуо.

Е Рабий, бу қандай гўзлар сифат. Самимият. Ҳа, охирги пайгамбар то киёматда довур давом этадиган диннинг устидаги экан, сифатлар турли миллат ва улаларга ёилиши имонисиз. Ҳа, ҳар бир ишда самимият бўлсагина, унинг асл бахосини олганимга. Шайх ҳазратларидан мен Расулulloҳ салоплоҳу альхами васалламдан олинган мерос — самимиятни кўрганман. Жуда самимий инсон эди.

Фаросат аҳли

Тоқиистонлик олим Ақбар Тўраконзода шайх вафоти куни радиода интервьюда қўйидаги ходисани айтиб берганди. Шу воқеанинг ўзи менга шайх ҳазратлари нақдар фаросатли ва фасоҳатли зот тушунтирган:

— Ортдан кетиб қолган пайти шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф ҳазратлари билан четда, мухокиротда кўришиб колдим. Ушада жадиди фикрларингизни айтимайди.

— Ҳазрат, бир неча йилдан бўшча ерларда юрбисиз. Нега ҳеч ортингиз ҳақида танқидий фикрларингизни айтимайди?

— Ўзим ҳам ўша пайтлари ўз диёрим ҳақида қаттиқ гаплар айтиб турардим. Шайхнинг жавоби кучли буди:

— Бизга буорилган ва бис килишишимиз лозига бўлган иш — диннинг фами. Бунақа ишларни эса ўз ёлалари — майдада одамлар ишлайди!

Бу гап менга тарсаки эди. Шундан кейин асосий имушга бел боғладим".

Вафоти

Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф 2015 йил 10 марта куни ўрек хуружидан вафот этиди. Эртаси куни пешинда Кўчка даҳасида Шайх Зайнуддин масжидидаги жанозаси ўқилди. Жанозага мамлакатнинг турли минтақаларидан 200 миндан ортиқ ишлари ётиб келди. Униг масжид ёнидаги Шайх Зайнуддин қабрисига дағн этилди.

Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуфнига вафоти мусулмон умматига, хусусан, ўзбекзабон мусулмонларга катта мусибат бўлди. Шаҳнунга кунтарада инсонларни топишига айтади. Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф мусулмонларнинг қалбидан қанчалар буюк ўрин олгани намоён бўлди. Унга масжид яшрилган билди.

Шайх Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуфнига кишиларнинг илхос-муҳаббатини нақдардан қозондигана таҳсилотни ўзига берди. Газетанинг етказ